

Sammendrag Jon-André

Sletting av statsgjeld skjer ofte som et ledd i et bistandsprogram, hvor målet er å skape en bærekraftig gjeldsbyrde i skyldnerlandene. Et annet grunnlag for gjeldsslette som stadig blir mer populært er rettferdighet, hvor statsgjeld slettes fordi statslånet er et resultat av skitten kreditorvirksomhet og klanderverdige låneprosedyrer. Denne oppgaven undersøker om det finnes et tredje grunnlag for å slette gjeld: ikke bistand, ikke rettferdighet, men sletting av gjeld fordi gjelden har kommet i stand i strid med internasjonal rett.

Opgaven undersøker innholdet i og rekkevidden av den folkerettslige doktrinen om såkalt *odiøs gjeld*. Med innholdet menes hvilke vilkår som må være oppfylt for at et statslån skal omfattes av doktrinen, og med rekkevidden menes hvilken status doktrinen har i folkeretten, og hvordan den kan anvendes.

Doktrinen om odiøs gjeld, slik den ble lansert av Sack, innebærer et sett av vilkår som må oppfylles for at statslån skal kategoriseres som odiøs. Disse vilkårene innebærer (i) at lånekontrakten er stiftet av en despotisk makt, (ii) at gjelden er tatt opp med et formål som er i strid med befolkningens interesser og behov, og (iii) kreditor har kunnskap om statslånets formål.

Opgaven viser for det første at det er få eksempler fra statspraksis hvor doktrinen har blitt anvendt. I sin rene form, slik den ble lansert av Sack, har doktrinen aldri blitt brukt. De ulike momentene i doktrinen vil likevel være relevant i vurderingen av om en statsgjeld har kommet i stand i strid med internasjonal rett. For det andre viser oppgaven at det er lettere å vurdere om et statslån er i strid med internasjonal rett i saker som gjelder en håndfull statslån som lett lar seg identifisere. Motsatt blir det vist at doktrinen ikke blir anvendt i situasjoner hvor gjelden er uoversiktlig og hvor det vil være ressurskrevende å klargjøre faktum for en eventuell rettsak. For det tredje blir det i oppgaven vist at det ofte er politiske og økonomiske hensyn som begrunner avgjørelsen om hvorvidt en suksessorstat skal respektere betalingsforpliktelsen for statslån stiftet av forgjengerstaten. Til slutt viser oppgaven at doktrinen er egnet til å spille en viktig rolle i forhandlinger om statslån.